

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

NATIONAL SENIOR CERTIFICATE

MOPHATO 12

SETSWANA PUOTLALELETSO YA BOBEDI (SAL)

PAMPIRI YA NTLHA (P1)

NGWANAITSEELE 2011

NORTH WEST

MADUO: 120

NAKO: 2½ diura

Pampiri e, e na le ditsebe di le 14.

DITAELO

1. Pampiri e, e na le DIKAROLO di le NNE:

KAROLO YA A:	Tekatlhaloganyo	(30)
KAROLO YA B:	Tshosobanyo	(10)
KAROLO YA C:	Tiriso ya puo	(60)
KAROLO YA D:	Dikwalo	(20)

2. Buisa ditaelo TSOTLHE ka kelotlhoko.
3. Araba dipotso TSOTLHE.
4. Karolo e nngwe le e nngwe e simololwe mo tsebeng e ntšhwa.
5. Kwa bokhutlong jwa karolo motlhatlhojwa a thalele.
6. Kwala dipalo tsa dikarabo jaaka di ntse mo pampiring ya dipotso.
7. Tlogela mola mo magareng a dikarabo tsa gago.
8. Kwala sentle ka mokwalo o o buisegang.
9. Tlhokomela mopeleto le popego ya dipolelo.

KAROLO YA A: TEKATLHALOGANYO**POTSO 1**

1.1 Buisa temana e e latelang, mme morago o arabe dipotso.

Simon Nkosi e ne e le molwela ditshwanelo. O ne a tshwarwa ka dingwaga tsa bo1980. O ne a na le mogare wa HIV, a le kwa kgolegelong. O ne a boleletse mmaagwe fela. O ntse ka sephiri se dingwaga di ka nna lesome. O ne a tshela ka letshogo le kutlobothoko.

Ka 1995 o ne a bolelela lefatshe lotlhe gore o na le mogare wa Lebolelateng. Makwalodikgang a ne a phatlhalatsa dikgang tsa gagwe, mme batho ba mo utlwela botlhoko. O ne a tlhola a bolelela ditsala tsa gagwe a re: "Fa ke sa le ke simolola go bua mo phatlhalatseng ka bolwetse jwa me, ke gololosegile mo moyeng."

Morago ga moo o ne a simolola go dira ka batho ba ba nang le mogare o. O ne a thusa batho ba ba nnang mo matikiring le metse-setoropong. O ne a dira tiro e ka botswapelo gonne o ne a itse sentle maikutlo a batho ba ba nang le mogare. O ne a re: "Ka nako nngwe batho ba swa ba bolawa ke bolwetse jwa Lebolelateng mme ba sa kgona go bolelela balosika le ditsala. Ke batla go nna seikokotlelo sa bona."

Simon o ne a tlhokafala ka di 30 Ngwanaitseele 1998 a ntse a tshwaragane le tiro e tona ya go fatlhosa le go tshegetsa batho ba ba amilweng ke bolwetse jo.

(Motswedi wa Puo: Dr KMA Theledi le ba bangwe)

- 1.1.1 Simon o tshwaeditswe ke mogare wa HIV a le kwa kae? (1)
- 1.1.2 Go ya ka temana, a ke ntlha kana kakanyo gore go bua phatlhalatsa ka seemo sa gago sa HIV go a thusa? Tshegetsa karabo ya gago ka lebaka. (2)
- 1.1.3 Motho yo o sa boleleleng balosika le ditsala ka bolwetse jwa gagwe o tshela jang? (2)
- 1.1.4 Ke eng se se neng sa thusa Simon gore a kgone go thusa balwetse ka pelo yotlhe? (2)
- 1.1.5 Simon a re: "Ke batla go nna seikokotlelo sa bona." **Bona** mo polelong e, e emetse bomang? Tlhophisa karabo e e nepagetseng
- A Balwetse ba Lebolelateng
B Bakwaladikgang
C Balosika le ditsala (1)
- 1.1.6 Simon o tlhokafetse leng? (1)

- 1.1.7 Polelwana e e reng: "Ka nako nngwe batho ba swa ba bolawa ke bolwetse jwa Lebolelateng mme ba sa kgona go bolelela balosika le ditsala." Ke ntlha kgotsa ke kakanyo. (1)

1.2

Mothupi o ne a araba Obakeng jalo fa a mmotsa matsogo. Kana Obakeng o bua jaana le rraagwe a tthamalela kwa ntlong gore a beye thoto ya gagwe, mme a tle a dire mogodungwana/tee gore a ntshe letsapa. Mogaetsho, Obakeng o gotse a se na bokgaitsadie. Ka jalo o ne a itse gore bosimane ga se bogole. Le fa a ne a ka sala le rraagwe ba le babedi fela tsotlhe di ne di diragala fela jaaka fa Mosaditshwene, mmaagwe a le teng.

Fa Sedimonthole a tlhola letsatsi, Obakeng ke fa a goroga mo gae go tswa Gauteng, kwa a neng a tshwaragane le namane e tona ya go ithuta koo, kwa Yunibesithing ya Lejweleputswa. Fa a se na go kwala ditlathobho tsa makgaolakgang ga a ka a tlhola a re ka moso, a bo a ntse a phutha thoto ya gagwe a leba Sesobe 'a Phalane go ya go tlhola le mmaagwe le rraagwe letsatsi la Sedimonthole a tlhola matsatsi a mabedi. Moeka a direla gore e re a bolola ka la Sedimonthole a tlhola letsatsi la boraro, pelo e se ka ya salela kwa morago. Dithulaganyo tsotlhe tsa loeto lwa gagwe le Kedibone, a ga se tshetlhana ya teng, di ne di setse di dirilwe.

"Ao, golo fa tlang e kete e setse e gagabela ura ya lesome le metso e mebedi mme Obakeng ga a ise a bonale. E se ka ya bo e le gore o fositse letlha mme a tloga a ntlhota fa. Le gale Obakeng ke motho yo o kelotlhoko thata, ga ke solofele a ka dira jalo."

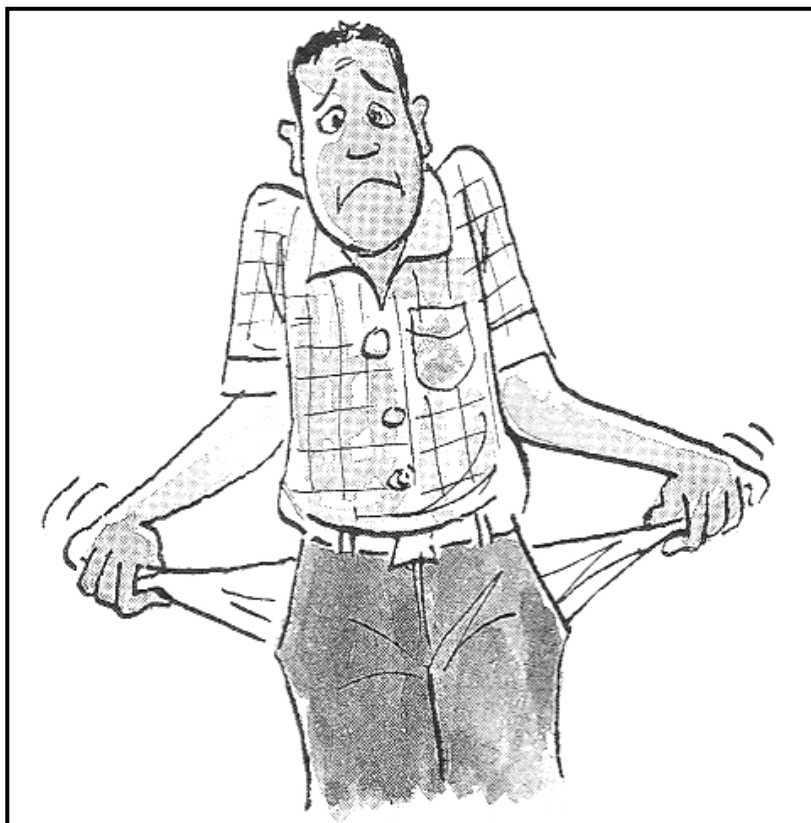
(Tsa-Lerato. O Ngwanake: MM Mokoka)

- 1.2.1 Naya maina a batho ba ba botsanang matsogo. (2)
- 1.2.2 Batho ba babedi ba, ba tsalana jang? (1)
- 1.2.3 Go ya ka temana, mosola wa mogodungwana/tee ke eng? (1)
- 1.2.4 Obakeng o na le bokgaitsadie ba le ba kae? Tlhophisa karabo e e nepagetseng:
- A A le mongwe
 - B Ga a na bona
 - C Ba le bararo
- (1)
- 1.2.5 Obakeng o gorogile leng fa gae go tswa Gauteng? (1)
- 1.2.6 O ne a ithuta kwa Yunibesithing efe? Tlhophisa e e siameng.
- A Ya Gauteng
 - B Ya Tshwane
 - C Ya Lejweleputswa
- (1)

1.2.7 Obakeng o ne a dirile dithulaganyo tsa eng? (1)

1.2.8 A go phoso gore basimane ba dire tiro ya basetsana? Tshegetsa karabo ya gago ka lebaka. (2)

1.3 Lebelela setshwantsho se se latelang, mme morago o arabe dipotso.

(Exam Success: Oxford University Press)

1.3.1 Gantsi fa dikgetse/dipotla di ntse jaana go raya gore eng? (2)

1.3.2 Sefatlhego sa lekau le, se bontsha maikutlo afe? (1)

1.3.3 Ke karolo efe mo sefatlhengong e e senolang maikutlo a o a tlhagisitseng mo go POTSO 1.3.2 fa godimo? (1)

1.3.4 Go tsholetsega ga magetla a lekau le, go ka raya dilo di le PEDI, ke dife dilo tseo? (2)

1.3.5 Neela dilo di le PEDI tse di ka thusang lekau le gore le se ke la tlhola le tlhoka madi jaana. (2)

1.3.6 A ke ntlha kgotsa kakanyo gore lekau le ga le na madi? Tshegetsa karabo ya gago. (2)

PALOGOTLHE YA KAROLO YA A: 30

KAROLO YA B: TSHOSOBANYO**POTSO 2**

Buisa temana e e latelang ka ga tshimologo ya go kopa go nyala mosadi (patlo) ka kelotlhoko.

- Morago o e sosobanye ka dintlha di le supa ka mafoko a gago mme bokao bo se fetoge.
- Netefatsa gore o akareditse dintlhakgolo le molaetsa wa yona.
- Boleele e nne mafoko a a ka se feteng 60.

Patlo ke tshimologo ya lenyalo e bile ke tshimologo ya go kopanya masika a mabedi a a sa itsaneng.

Patlo e tlohlwa ke batho ba babedi e leng lekau le lekgarebe, fa lekau le tsena mo bokaung le tswa mo bosimaneng le simolola go fetoga le tlogela tsa bosimane le tsena mo bokaung. Mme le simolola go nna le kgatlhego mo makgarebeng, ka jalo le iponele lekgarebe le pelo ya gagwe e le ratang, mme lekau le ipale mabala a kgaka mo go lone. Fa ba dumalane, lekau le bolelele mogolo mongwe wa losika lwa ga rraagwe e ka nna rremogolo motsalarraagwe kgotsa rramogolo mogoloe rraagwe; ka gonne e le bone a kgonang go ba tlotlela sengwe le sengwe ka mokgwa le molao wa Batswana, mme bona ba bolelele malomaagwe lekau leo.

Malome ena o tla phutha losika lwa ga rraagwe le lwa ga mmaagwe mosimane. Go ba bolelela ka ntlha e ya lekau gore o kgatlhilwe ke lekgarebe la rramokete, e bile o eletsa e ka nna mosadi wa gagwe. Morago ga tseo bagolo ba buisane ka go roma rrangwanaagwe mosimane kwa gaabo lekgarebe gore ba gaabo mosimane ba ikaelela go batla sego-sa-metsi fa ba losika lwa lekgarebe ba dumalana. Rrangwanaagwe lekau o tla ba bolelela letlha la patlo gore ba rulagantse lefe a boele gae go bolelela ba ba setseng gore ba dumalane jang le batsadi ba lekgarebe jaaka a ne a romilwe teng. Jaanong ba losika lwa mosimane ba simolole go ipaakanyetsa go ya go batla ngwetsi. Batsadi ba lekau ba bolelele lekau ditlhokego tsotlhe tsa fa go batliwa mosadi, mme ena a ntshe madi gore batsadi ba ye go batla dilo tseo.

(Nthute Ngwao: BB Mahatlhane)

PALOGOTLHE YA KAROLO YA B: 10

KAROLO YA C: TIRISO YA PUO

POTSO 3

Buisa temana e e latelang, mme morago o arabe dipotso.

Venus yo o neng a balelwa mo batshameking ba ba lesome ba ba gaisitseng, le Serena yo o neng a balelwa mo batshameking ba ba sometlhano ba ba gaisitseng ka 1998, ba bonala ba tlhatloga ka lebelo mo motshamekong wa tenese.

Basetsana ba, ba godisitswe ka tlhokomelo e tona go tswa mo lapeng la bona gore ba tle ba kgone go emelelana le dipotso, maitsholo le tumiso go tswa mo bathong ba ba farologaneng.

Rraabona e leng Richard, o kaiwa a le bogale e bile a le botlhale go sa dumelele gore kgethololo e senye mpho e barwadi ba gagwe ba nang le yona. Rre gape e le mokatisi, o godisitse bana ba gagwe ba batlhano gore e nne batshameki ba tenese, fela ke ba babedi ba bofelo ba ba dirileng gore toro ya gagwe e nne nnete. Venus o setse a gapile madi a a ka nnang \$1,2million. Serena ena o setse a gapile \$242 000 a na le dingwaga di le 16.

Fa basetsana ba ba sa ntse ba ithuta le go ikitsise mo motshamekong o, batho ba ne ba le motlotlo e bile ba bua ba se na mathe ganong gore ke batshameki ba ba tlhotlwa. Go na le metshameko e ba e tloang ba sa e tsenele.

Serena yo o nang le mmejana o o fetang dingwaga tsa gagwe, fa a apola sekipa, balatedi ba gagwe ba letsa melodi fa ba bona ka moo mmele wa gagwe o agegileng ka teng, thata magetla a a kwenneng. Venus o feta Serena ka kgwedi di le 15 fela.

Fa ba sa tshameke, bobedi jo bo bonala mo mafelong a mantsi a a farologaneng, ba roka diaparo, ba bua le ka basimane ba ba itseng diaparo tse dintle tse ba di ratang.

(*Motswedi wa Puo: Dr KMA Theledi le ba bangwe*)

3.1 Kwala bontsi jwa mafoko a a latelang:

3.1.1 Lebelo (1)

3.1.2 Sekipa (1)

3.2 Bongwe jwa lefoko – **batshameki** ke **motshameki**. Naya bongwe jwa mafoko a a latelang:

3.2.1 Bana (1)

3.2.2 Basetsana (1)

3.3 Dirisa letlhalosi **mo lapeng** mo polelong e o e itlhametseng. (2)

- 3.4 Lelatodi la lefoko **nnete** ke **maaka**. Kwala malatodi a mafoko a a latelang:
- 3.4.1 Dipotso (1)
- 3.4.2 Bogale (1)
- 3.5 Dirisa lefoko **bua** gabedi mo dipolelong tsa gago go bontsha bokao jo bo farologaneng. (4)
- 3.6 Fetolela polelo e e latelang mo kganetsong:
- Venus o feta Serena ka dikgwedi di le 15 fela. (2)
- 3.7 Kopanya dipolelo tse di latelang ka makopanyi a a mo masakaneng:
- 3.7.1 O ithutela tenese. Toro ya gagwe e nna nnete. **(gore)** (2)
- 3.7.2 Babogedi ba itumelela bana ba. Ba bua ba se na mathe ganong. **(e bile)** (2)
- 3.8 Tsaya lerui **tsa gagwe** o le dirise mo polelong e o e itlhametseng. (2)
- [20]**

POTSO 4

Buisa temana e e latelang, mme morago o arabe dipotso.

Ke tllhabetswe ke letsatsi ka Sedimonthole a tlhola malatsi a le masome a mabeditlhano. Letsatsi leo ba le bantsi ba phophoma ka boitumelo. Ke belegwe jaaka ngwana mongwe le mongwe mme go se bonolo go baoki go raya mme ba re: "Ngwana ke yoo mo lebe." Mo go mme boitumelo bo ne bo le kgakala jaaka loapi. Morago ga nako e e sa fediseng pelo, mme a ikopela go bona ngwana wa gagwe jaaka batsetse botlhe ba dira kwa bookelong. Baoki ba ne ba sala ba rile setlhee! Ba tlhoka melomo ba ntse ba e rwele, mme go se ka mkgwa. E rile fela a nthe tlhoo, ka matlho, a didimala a re tuu, a gwalala jaaka segwapa!

Molato? Go itse Modimo. O ne a ntaya leina a re Ntebeng. Se e ne e se sepe fela o ne a solofela fa leina le tla ya boreelelong mme batho ba se tshabe go nteba.

Ka mmala ke ntse ke re tshoo! Nko ga e teng, marobananko a me a bontsha motho sengwe le sengwe a sa ntse a le kgakala. Diatla ga di na menwana, ga ke kgone go tshwara sentle. Fa ke tsamaya ke kgorokgotlho-kgorokgotlho fela, mangole a a thulana gonne ke repetlane mongetsane, le gale ke kgona go ikisa kwa le kwa gonne sekolo ke se tsene. Le fa go ntse jalo, metlholo ga e fele gonne kwa sekolong ditlhaka ke ne ke di bona, sebe sa phiri e le go sotlwa le go sa amogelwe ke beng ka nna. Ba ne ba mpitsa ka la bona, ba re ke Sebopiwa. Ke lekile go ba itshasa, go dirisana le bona, go ikoba mme ka tswa ka ngoba e sa fothwa.

A ke o mpolelele, wena o ne o ka dira eng fa o ka iphitlhela mo maamong a a ntseng jaana mogaetsho?

(Le Re Tllhabetse: EE Pooe le ba bangwe)

- 4.1 Tsaya masupi a a thaletsweng mo dipolelong tse di latelang o a dirise mo dipolelong tse o di itlhametseng.
- 4.1.1 Letsatsi **leo** ba le bantsi ba itumela. (2)
- 4.1.2 Ngwana ke **yoo** mo lebe. (2)
- 4.2 Lekaelagongwe la lefoko **bonolo** ke **botlhofo**. Kwala makaelagongwe a mafoko a a latelang:
- 4.2.1 Bona (1)
- 4.2.2 Tsetswe (1)
- 4.3 Dirisa mafoko **setlhee** le **tshoo** mo dipolelong tsa gago. (4)
- 4.4 Neela maina a dikarolopuo tse di thaletsweng mo temaneng. (4)
- 4.5 Ke belegwe jaaka ngwana mongwe le mongwe. Tlhopha sekapuo se se maleba le polelwana e.
- A Tshwantshiso
B Pheteletso
C Tshwantshanyo (2)
- 4.6 Nopola letlhophileakaretsi le leitiri go tswa mo temaneng ya ntlha ya temana e e tlhagisitsweng kwa godimo. (2)
- 4.7 Fetolela polelo e e latelang mo tumelong.
- Go se bonolo go baaki. (2)
- [20]

POTSO 5

Lebelela setshwantsho se se latelang, mme o arabe dipotso.

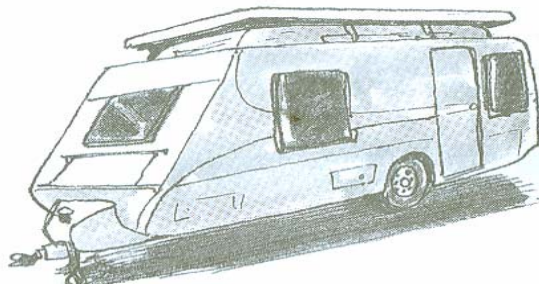
CARAVANS CARAVANS!

Kitsiso ya mofuta o mošwa wa dikharabene tse di tlotlhwatlase

Phaposi ya tlaleletso e e rekegang kgotsa tsela e ntšhwa ya go itumelela nako ya gago ya boiketlo ntle le go duelela mano! Dinako tse di monate le malatsi a boikhutso a a tokafetseng, a simolola fa.

Re etele kwa 22 King's Road, Polokwane

Re leletse mo (015) 642-1893

(Exam Success: Oxford University Press)

- 5.1 Papatso e, e rekisa eng? (1)
- 5.2 Mmapatsi yo o fitlhelwa kae? (1)
- 5.3 Mosola wa go nna le kharabene fa o ya malatsing a boikhutso ke ofe? (1)
- 5.4 Mmapatsi o dirisitse mefutakwalo (fonto) e le mekae? (1)
- 5.5 Neela maina a dikarolopuo tse di latelang:
- 5.5.1 Ya gago (1)
- 5.5.2 Tse di monate (1)
- 5.6 Neela tiriso ya kharabene, go latela papatso? (1)
- 5.7 Goreng go tsentswe setshwantsho mo papatsong? (2)
- 5.8 Siamisa lefoko la mopeleto o o fosagetseng. (1)
- [10]**

POTSO 6

Siamisa temana e e latelang ka go tsenya matshwao a puiso, ditlhakakgolo le go baakanya mopeleto o o fosagetseng.

Batho ga ba sa bontshana gore ke batho Bo tho bo ile re se tse re le mo sediding sa boikgogomoso. sengwe gape ke go sa itse go amogela digele tsa rona jaaka batho e bile ba nyenyefadiwa ka go fetisa ke batho bangwe ba ba rileng. puso e leka ka maatla go bontsha fa digole di na le teka tekano ya botho ebile e le batho fela jaka rona. A re ka ba amogela e le batho jaaka rona

(Nthute Ngwao: BB Mahatlhane)

[10]

PALOGOTLHE YA KAROLO YA C: 60

KAROLO YA D: DIKWALO

Araba potso e le NNGWE go tswa mo karolong e.

POTSO 7: TSA FA ISONG – SA Moroke

Buisa temana e e latelang, mme morago o arabe dipotso.

Monate wa dikopelo tsa dinotshe o ne o tlhakanya Tlabu tlhogo.

A re, "Motshwari fa re ka reetsa dikgakololo tsa bomme, le tsa barutabana, re ka fetwa ke dilo di le dintsi tse di dirang gore botshelo bo nne monate mo lefatsheng. Fa re ka tsaya dikgakololo tsa bona tsia, ke mang mo basimaneng yo o ka kgonang go thuba lobelo ka pitse ya tshiano? Ke mang yo o ka itseng go gama kgomo? Ke mang yo o ka dirang tiro ya bopelokgale jaaka re bone maloba Tsheko a itatlhela mo bodibeng, a boloka botshelo jwa mosimane yo o ka bong a betilwe ke metsi?"

Motshwari a re, "A re boele mo mafokong. Re ka rafa jang dinotshe kwa ntle le go di galefisa mme di re tlhabe ka marumo?"

Tlabu a tsutsubanya phatla jaaka a tlwaetse go dira fa a nagana sengwe. A re, "Bona fa, monna! Ke na le leano."

- 7.1 Ke leano lefe le Tlabu a reng o na le lona? (2)
- 7.2 Ke mang yo o rutileng Tlabu leano le o le kaileng mo go POTSO 7.1? (1)
- 7.3 Neela leina la letamo le Tlabu le tsala ya gagwe ba neng ba leka go rafa mamepe a dinotshe gaufi le lona. (1)
- 7.4 Neela leina la morutabana wa ga Tlabu. (1)
- 7.5 Tlabu o ne a ile go dira eng kwa letamong? (2)
- 7.6 Araba dipotso tse di latelang ka go tlhopha karabo e le nngwe fela e e nepagetseng.
- 7.6.1 Rakgadi le mmaagwe Tlabu ba ne ba ya ... (1)
- A tirong.
B masimong.
C kerekeng.
- 7.6.2 Tlabu le rraagwe ba ne ba tsamaile le ... go ya go rafa dinotshe kwa sekgweng. (1)
- A Motshwari
B Thepenyane
C Tshukudu

- 7.6.3 E rile fa Tlabu a longwa ke dinotshe, o ne a ...
 A itatlhela mo nokeng.
 B itatlhela mo motorokareng.
 C tsena ka fa tlase ga kobo. (1)
- 7.6.4 Motshwari o ne a itumelela go betsa metsi ka molamu ka gone ...
 A O batla go tshosa basadi.
 B A itumeletse go katoga kotsi ya go longwa ke dinotshe.
 C A batla go tshosa dinotshe. (1)
- 7.7 Araba dipotso tse di latelang ka Ee kgotsa Nnyaya.
- 7.7.1 Tlabu o ne a apola hempe a tshwara le molamu fa a tsena mo metsing. (1)
- 7.7.2 Motshwari o ne a opela jaaka motho a fola mabele gore a ngoke basadi ba ba mo mmotokareng. (1)
- 7.8 Ke kgakololo efe e mmaagwe Tlabu a neng a e naya Tlabu? (2)
- 7.9 Ke goreng mmaagwe Tlabu a neile ngwana wa gagwe kgakololo e o e neetseng mo go POTSO 7.8? (2)
- 7.10 Neela semelo sa ga Tlabu. (1)
- 7.11 A Tlabu o ne a atlega mo tirong ya gagwe ya go rafa dinotshe? Tshegetska ka lebaka. (2)

[20]**KGOTSA****POTSO 8: TSA FA ISONG – SA Moroke**

Buisa temana e e latelang, mme morago o arabe dipotso.

MmaBarolong a re, "Piet, tsaya thupa o itee mosimane yo gore a ipolele."

Barolong a tonela mosimane matlho. A laola ka bogale, "Kubu, ipolele ke ise ke go rage."

Ngake a mo kgala, "Lo se ka lwa gatelela mosimane gore a ipolele. Fa lo dira jaana lo supa gore lo nyatsa thata ya bupi jwa letlalo la nakedi."

"Ee, rra. Mme re go kopa gore o re itshwarele," ga bua Barolong.

Ngake a re, "More o o bosula thata. Fa nka lo tlogela gore lo bue dipuo tse di supang gore lo nyatsa thata ya ona, lo ka bona fela ke ruthagana fa fatshe, ke phethotse matlho, ke ntshitse loleme jaaka kgomo e e betwang ke setoropo."

Ka go re jalo, a tsaya seikokotlelo sa gagwe mme a tswa, a ya go tsatsanka fa lesakeng la dipodi. Ga nna tidimalo e kgolo mo ntlong.

- 8.1 Ke mang yo o neng a ipolela? (1)
- 8.2 Neela leina la ga mogatsa Ngake. (1)
- 8.3 Araba dipotso tse di latelang ka Ee kgotsa Nnyaya.
- 8.3.1 MmaBarolong o ne a leka go naya ngaka podi go duelela marapo (ditaola) (1)
- 8.3.2 Ngaka e rile Modiri o tshwerwe ke *apolokoos maag*. (1)
- 8.4 Araba dipotso tse di latelang ka go tihopha karabo e le nngwe fela e e nepagetseng.
- 8.4.1 Nare ke monna yo o ...
- A bonolo.
B bogale.
C metlae. (1)
- 8.4.2 Modiri ke mosimane yo o ...
- A boikanyego.
B lerato.
C metlae. (1)
- 8.4.3 Tihopha tlhaloso e e tshegetsang karabo ya POTSO 8.4.2
- A O rata batho.
B Ga a nyeletse madi a setšhaba.
C O rata go tshegisa batho. (1)
- 8.5 Moji wa nama o bonwe jang? (2)
- 8.6 Araba potso e ka go lebaganya mafoko a a mo KHOLOMONG YA A le ditlhaloso tse di tsamaisanang le ona mo KHOLOMONG YA B.

KHOLOMO YA A	KHOLOMO YA B
8.6.1 Nare	A ngwana wa kgaitsadie Barolong
8.6.2 Piet Barolong	B ke moagi wa Kudung
8.6.3 Modiri	C monna wa ngaka

(3 x 1) (3)

- 8.7 Tiro ya bupi jwa letlalo la nakedi ke efe? (2)
- 8.8 Go ne go tla diragalang ka Ngake fa a letla batho go nyatsa bupi jwa letlalo la nakedi? (2)

- 8.9 Thuto e kgolo e sesenyi se neng sa e rutwa ke efe? (2)
- 8.10 Morago ga go rutwa thutokgolo e, moji wa nama ya podi o ne a thapiwa go dira tiro ya mofuta ofe? (2)
- [20]

PALOGOTLHE YA KAROLO YA D: 20
PALOGOTLHE: 120